

PvdA

LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Meedoen = meer doen!

Verkiezingsprogramma 2014-2018

**Vastgesteld op de Algemene Ledenvergadering
van 25 september 2013**

Inhoudsopgave

OPENING.....	3
1. IEDEREEN TELT MEE	5
Zorg.....	5
Participatiewet	6
Welzijn	6
2. SAMEN IN DE WIJK	8
Veilige en leefbare buurten.....	8
Overlast en criminaliteit aanpakken.....	8
Meer en beter Openbaar Vervoer.....	8
Een uniform parkeerregime	9
Veilig(er) op straat, vooral voor kinderen en ouderen.....	9
Stompwijk.....	10
Spelen in je eigen buurt.....	10
Rotterdamsebaan.....	10
Duurzaamheid	10
Water.....	11
Samen werken aan een schoner milieu	11
3. WONEN EN WERKEN	13
Werk.....	13
Sociale woningbouw.....	13
Een werkende stad.....	14
4. ONDERWIJS, SPORT EN CULTUUR	17
Scholen	17
Voor- en naschoolse opvang	17
Sport doe je samen.....	18
Jongeren op gezond gewicht.....	18
Cultuur dichtbij.....	18
5. BURGER EN BESTUUR	20
Transparant bestuur.....	20
Regionale samenwerking	20
Een goed financieel beheer.....	21

OPENING

Voor u ligt het PvdA Verkiezingsprogramma 2014-2018. Een Verkiezingsprogramma dat niét bestaat uit mooie voornemens en dure plannen. Wel een Verkiezingsprogramma dat rekening houdt met de tijd waarin we leven en vooral kijkt naar de mensen die in onze gemeente wonen.

In tijden van economische crisis zullen we keuzes moeten maken. De afgelopen periode hebben we flink moeten bezuinigen om onze gemeente financieel solide te houden. Doelstelling van de PvdA was om de sociale infrastructuur van onze gemeente overeind te houden. Dat is voor een groot deel gelukt, ook al doet het pijn. De subsidies op maatschappelijke organisaties zijn in 3 jaar afgebouwd. Onze afweging was dat deze organisaties in staat zouden zijn nieuwe wegen te vinden om voort te bestaan. En daarin zijn zij geslaagd. Met veel creativiteit en vooral met veel inzet van vrijwilligers.

De PvdA is blij met deze vertoonde veerkracht, maar beseft dat deze veerkracht eindig is. De komende jaren zullen we ons samen met de maatschappelijke organisaties ervoor inzetten dat iedereen mee kan blijven doen. Oók als je wat minder verdient. Oók als je werkloos bent of om andere redenen buiten boord dreigt te vallen. Meedoen betekent voor ons: er meer voor moeten doen. Dat wordt van ons verwacht. Daar zetten we ons voor in. Tegelijkertijd vragen we ook meer eigen verantwoordelijkheid en inzet van onze inwoners. We zijn met zijn allen verantwoordelijk voor onze eigen samenleving. Als het aan de PvdA ligt, is dat een sociale samenleving.

Uitgangspunt van het Verkiezingsprogramma 2014-2018 is dan ook: meedoen. Meedoen is eigen verantwoordelijkheid nemen, maar ook elkaar ruimte geven. De economische crisis stelt eisen aan ons als gemeente: efficiënt en zuinig beleid; intensieve samenwerking van de gemeente met burgers, bedrijven, verenigingen, buurgemeenten; verantwoordelijkheid nemen en durven te delegeren. Leidschendam-Voorburg is op weg naar een 'regie-gemeente': een gemeente waarin het bestuur de regie voert, en de uitvoering vooral door burgers en maatschappelijke organisaties plaatsvindt. Waarin de gemeente ruimte moet durven geven voor eigen initiatieven, in ruil voor het nemen van je eigen verantwoordelijkheid. Maar mét een vangnet voor de kwetsbare mensen. Vanuit die gezamenlijkheid willen we onze schouders er ook komende periode weer onder zetten.

Jeugdwerkloosheid rukt op, ook in onze gemeente. De PvdA wil niet slechts toezien. Wel aanpakken. Samen met de gemeente, de ondernemers, de scholen en opleidingen. Werkzoekende jongeren eerder begeleiden. Meer stages, ook bij de gemeente zelf. Meer samenwerking met de scholen. De 10 actiepunten uit ons Plan van Aanpak Jeugdwerkloosheid (juli 2013) moeten worden uitgevoerd!

Goed **onderwijs** en goede **kinderopvang** leggen de basis voor werk en sociale samenhang. De beheersing van de Nederlandse taal en een afgeronde opleiding zijn nodig om volwaardig mee te doen in de samenleving. Daarvoor zijn ook goede gebouwen nodig. Een aantal scholen in onze gemeente wordt komende jaren verbouwd of vernieuwd. Maar hebben we voldoende nagedacht over de ontwikkelingen in het onderwijs? Bouwen we nu de goede scholen? Hoe zorgen we voor een meer functionele samenwerking tussen scholen en omgeving? En tussen onderwijs en voor- en naschoolse opvang. De PvdA wil onderwijshuisvesting die past bij goed onderwijs maar die ook past in de wijk. Er moeten doorlopende pedagogische leerwegen komen van Vroeg- en Voorschoolse Educatie (VVE) tot beroepsopleidingen.

De **drie grote decentralisaties**: Jeugdzorg, AWBZ en de Participatiewet. De media staan er vol van. Ze komen snel op ons af. De gemeente wordt verantwoordelijk voor een flink deel van de ondersteuning op sociaal en zorg-gebied, voor mensen met een beperking. Tegelijkertijd wordt ook een flinke bezuinigingstaakstelling meegegeven vanuit het Rijk. Hoe houden we de voorzieningen in

stand voor de mensen die deze echt nodig hebben, en hoe houden we het voor hen betaalbaar? Dit zijn keuzes waarvoor ook onze gemeente komt te staan.

Leefbaarheid was een belangrijk thema voor de PvdA de afgelopen periode. Vaak ging het om winkelgebieden, die door de economische crisis of herinrichtingen met steeds meer leegstand werden geconfronteerd. Samen met de ondernemers hebben we ons hard gemaakt voor een centrummanager die activiteiten organiseert en leegstand voorkomt, voor meer flexibiliteit voor de ondernemers zelf. Het Ondernemersfonds dat nu van start gaat in de Damlaan en in de Herenstraat, is daar een mooi voorbeeld van. Met de economische crisis blijft inzet op leefbaarheid onverkort nodig!

Sociale woningbouw: het dreigt een vergeten term te worden. Maar juist nu is het belangrijk dat iedereen in onze gemeente kan (blijven) wonen. Er wordt nauwelijks nog gebouwd, en dat geldt zeker voor sociale woningbouw. De PvdA wil niet bouwen voor leegstand. Maar daar waar we wel kunnen bouwen, moeten we inzetten op gedifferentieerd bouwen. Kijken naar wat de markt vraagt, en in samenspraak met de woningcorporaties ervoor zorgen dat ook minder draagkrachtigen in onze mooie gemeente kunnen (blijven) wonen. Scheef wonen is een belangrijk knelpunt. De PvdA bespreekt dit regelmatig met de woningcorporaties en steunt hun initiatieven om scheef wonen aan te pakken.

Bereikbaarheid is meer dan wegen en auto's. Onze bereikbaarheid per openbaar vervoer is de laatste jaren hard achteruit gegaan. Met het verdwijnen van tram 10, bus 47 en de mindere frequenties van andere buslijnen kunnen mensen minder makkelijk en minder snel met het openbaar vervoer reizen. Zeker voor ouderen en mensen met een beperking. Toekomstig materieel moet juist met hen meer rekening houden. Randstadrailvoertuigen zoals op lijnen 3 en 4 moeten zo snel mogelijk overal in onze gemeente worden ingevoerd. En we blijven streven naar terugkeer van tram 10.

De **Rotterdamsebaan** zal vanaf 2015 worden aangelegd. Voor onze gemeente betekent dit dat veel verkeer onder Voorburg-west door zal rijden, in plaats van dwars door onze gemeente. Een mooie oplossing. Mits sluipverkeer van het begin af aan onmogelijk wordt gemaakt. Er is nog een aantal geschilpunten tussen Den Haag en onze gemeente. Over geluidhinder en luchtkwaliteit, over goede inpassing in de Vlietzone en het terugdringen van sluipverkeer. De PvdA maakt zich hier al jaren hard voor. En zal dat blijven doen. Uitgangspunt is dat de Rotterdamsebaan in onze gemeente tot voordeel moet leiden, en niet tot meer sluipverkeer door Voorburg-West.

Leidschendam-Voorburg is een mooie gemeente. Een gemeente waar wij wonen, werken, naar school gaan, recreëren, maar bovenal: waar wij leven. Mensen staan voor de PvdA voorop. Mensen willen in een leefbare gemeente wonen. Met een veilige leefomgeving, voldoende voorzieningen, goed onderwijs en goed bereikbaar. Maar mensen willen ook kunnen meedoen. Onze gemeente krijgt de komende jaren veel op zich af. Een toename van de werkloosheid, het overnemen van het integrale jeugdzorgbeleid, het uitvoeren van de Participatiewet, de sociale structuur van wijken in stand zien te houden. Dit vergt veel van onze gemeente, maar ook van onze inwoners. De maatschappelijke organisaties zijn al hard aan de slag, met veel inzet en creativiteit. De PvdA heeft hier bewondering voor. Maar wil hier ook zelf aan bijdragen. Meedoen = meer doen. Dat past in het gedachtegoed van de PvdA: sociaal en samen sterk(er)!

1. IEDEREEN TELT MEE

Voor de PvdA telt iedereen mee. Iedereen heeft het recht om deel te nemen aan de samenleving, en de samenleving moet die mogelijkheid ook bieden. Onafhankelijk van afkomst, inkomen en achtergrond. Daarom is de PvdA trots dat het gelukt is de Ooievaarspas weer uit te breiden naar 130% van het bijstandsniveau. Zo'n 500 extra gezinnen zijn daardoor in staat hun kinderen tegen sterk verlaagde kosten lid te laten worden van een sportvereniging- of deel te nemen aan een vrijetijdsbesteding. De PvdA zal zich ervoor inspannen het beleid rond deze Ooievaarspas de komende periode voort te zetten.

De PvdA maakt zich zorgen om het relatief grote aantal kinderen dat opgroeit onder de armoedegrens. Onze gemeente biedt al veel mogelijkheden voor ondersteuning, zoals bijzondere bijstand, tegemoetkoming in studiekosten, computervergoedingen, sportcontributies en vroeg- en voorschoolse educatie. Deze voorzieningen moeten zoveel mogelijk in stand worden gehouden, ook in tijden van economische recessie. Zo kunnen taal- en leerachterstanden en (latere) sociale problemen van deze kinderen worden voorkomen.

Iedereen telt mee, maar iedereen is ook zelf verantwoordelijk voor zichzelf en voor zijn naaste omgeving. Soms zijn echter mensen – vanwege hun kwetsbaarheid, ziekte of door andere omstandigheden waarvoor zij niet hebben gekozen – hiertoe (tijdelijk) niet in staat. Kwetsbare mensen moeten kunnen rekenen op een vangnet vanuit de gemeente. Dat geldt zeker in een tijd waarin er veel voor hen gaat veranderen. Bij de overgang van (grote delen van) de AWBZ naar de WMO mogen we dit niet vergeten. Zo moet deze groep altijd een beroep kunnen blijven doen op professionele hulp, en kan niet alle hulp uit het eigen circuit komen. Huishoudelijke hulp, ondersteuning bij lichamelijke beperkingen blijven nodig om ervoor te zorgen dat deze mensen mee kunnen blijven doen aan onze samenleving. Dit kan in vele vormen, van lichte tot zware ondersteuning, met de inzet van vrijwilligers en professionals. De persoonlijke situatie en de mogelijkheden van mensen en hun sociaal netwerk vormen hierbij het uitgangspunt.

Zorg

De PvdA maakt zich wel zorgen over de decentralisatie van de zorg. Vooral waar het gaat over de vele procedures en vormen van afstemming tussen verschillende zorgverleners en verschillende vormen van zorg (persoonlijke verzorging en verpleging). De gemeente wordt verantwoordelijk voor de niet-medische thuiszorg, Alleen voor echt dementerenden zal de zorgindicatie via de AWBZ nog tot opname in een verpleeghuis leiden. Daarvoor is inzet van beroepskrachten onvermijdelijk. De PvdA wil zich inzetten voor goede afspraken en goede coördinatie tussen alle betrokkenen, vanuit de zorg en vanuit de familie. Bijvoorbeeld door te kijken naar een vorm van 'Buurtzorg'. Ook zal de PvdA zich inzetten voor meer ondersteuning van de mantelzorgers en het in stand houden van voldoende voorzieningen als rolstoelen en woningaanpassingen.

Voor het eerst krijgt één partij - de gemeente – de verantwoordelijkheid over praktisch de gehele zorg. Slechts een klein deel van de basisvoorzieningen Zorg en een deel van de sociale zekerheidsuitvoering blijft bij resp. de zorgverzekeraars en organisaties als het UWV. En die verantwoordelijkheid moeten we ook nog eens invullen met minder geld. Maar hoeveel omslag ook bereikt moet worden, het gaat toch vooral om het welzijn van onze inwoners. De kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg staan voor de PvdA voorop.

De mantelzorgers vervullen hierin een belangrijke rol, maar vormen door de zware belasting tegelijkertijd een kwetsbare groep. De PvdA wil daarom meer ondersteuning bieden aan deze groep.

Participatiewet

Prioriteit ligt voor de PvdA bij het in stand houden van voorzieningen voor mensen die kwetsbaar zijn. Huishoudens die van een laag inkomen moeten rondkomen en die aangewezen zijn op goede zorg en goede hulpmiddelen moeten zoveel mogelijk worden gespaard. Bij volgende bezuinigingen wil de PvdA eerst kijken naar efficiëncymaatregelen, voordat de eigen bijdragen verhoogd moeten worden. Behoud van kwaliteit en toegankelijkheid van voorzieningen staan voor ons voorop. Tegelijkertijd vindt de PvdA dat misbruik en oneigenlijk gebruik van het sociaal vangnet moet worden tegengegaan. Dit vangnet is alleen bedoeld voor de echt kwetsbare groep in onze samenleving.

Belangrijk is ook de sociale participatie van mensen. De gemeente is gestart met een proefproject om mensen met een bijstandsuitkering een maatschappelijke bijdrage te laten leveren voor hun uitkering. Het traject is gericht op het behouden of ontwikkelen van werkritme en op het ondersteunen van de doorstroom naar – maar geen verdringing van – reguliere arbeid. De PvdA ondersteunt dit beleid en wil dit voortzetten.

Welzijn

Welzijn kan sterker verankerd worden in de samenleving. Een optie die de PvdA de komende periode wil onderzoeken is welke voordelen het biedt om alle aspecten van breed welzijnswerk bij een lokale organisatie onder te brengen. Belangrijk hierbij is een verbetering van de integrale werkwijze en het efficiënt gebruik van financiële middelen. Dit zal een opdracht zijn aan het nieuwe college.

De PvdA betreurt het dat de Ouderenkrant is opgeheven. Ouderen geven aan niet meer te weten welke activiteiten er voor hen zijn in onze gemeente. Veel ouderen hebben geen toegang tot internet. De PvdA wil samen met WOeJ kijken hoe deze groep ouderen beter kan worden geïnformeerd.

De inzet van de PvdA op 'Iedereen telt mee':

- Voorzieningen voor mensen die kwetsbaar zijn, moeten in stand worden gehouden. Huishoudens die van een laag inkomen moeten rondkomen en die aangewezen zijn op goede zorg en goede hulpmiddelen moeten zoveel mogelijk worden gespaard. Bij volgende bezuinigingen wil de PvdA eerst kijken naar efficiëncymaatregelen, voordat de eigen bijdragen moeten worden verhoogd;
- Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid maar sommige mensen zijn daar soms niet toe in staat. Kwetsbare mensen moeten kunnen rekenen op een vangnet vanuit de gemeente. Tegelijkertijd vindt de PvdA dat misbruik en oneigenlijk gebruik van het sociaal vangnet moet worden tegengegaan. Dit vangnet is bedoeld voor de kwetsbare groep in onze samenleving.
- Mensen met een bijstandsuitkering leveren een maatschappelijke bijdrage. Dit bevordert niet alleen hun participatie, maar ook hun kansen op terugkeer naar de arbeidsmarkt;
- De PvdA zet zich in voor een nauwe samenwerking tussen maatschappelijke organisaties. Daarbij wordt ook de buurt betrokken, bijvoorbeeld via Buurtzorg, in de vorm van hulp bij het huishouden/thuiszorg. De wijkgerichte zorg zal meer divers moeten worden. We moeten op zoek naar nieuwe vormen van toegang en indicering, maar ook van uitvoering van de zorg zelf.
- De decentralisaties vergroten de noodzaak van intensieve samenwerking. Multidisciplinair overleg en samenwerking vanuit een decentraal WMO-loket, bijvoorbeeld in de wijkcentra, is nodig om de ondersteuning aan kwetsbare burgers te verbeteren.

- De gemeente moet zorgen voor goede voorlichting en informatie over de veranderingen op het gebied van zorg en welzijn. Hiervoor kunnen wijkcentra, zorginstellingen, het Werkplein of het Centrum voor Jeugd en Gezin worden ingeschakeld.
- Algemeen maatschappelijk werk, ouderenzorg, recreatieve dagopvang voor ouderen, ondersteuning van naschoolse sport- en cultuurbeoefening, sport- en cultuuractiviteiten in de schoolvakanties en het algemeen jongerenwerk zullen in de toekomst moeten worden geïntegreerd binnen één brede lokale welzijnsorganisatie.
- Er komt een goede informatievoorziening voor de ouderen in onze gemeente. Dit hoeft niet perse de vroegere Ouderenkrant te zijn. Er kan ook gedacht worden aan een jaarlijkse gids, informatie in de lokale dag- en weekbladen of op de lokale televisie (bijv. een apart zorgkanaal). Ouderen krijgen hulp bij het beter gebruik leren maken van digitale hulpmiddelen.
- De PvdA zet zich in om schoolkinderen in staat te stellen aan activiteiten mee te doen. Dankzij het handhaven van de Ooievaarspas op 130% bijstandsniveau zijn hiervoor ook mogelijkheden. Zoals goedkoper lidmaatschap van sportverenigingen, een vorm van VakantiePret, Sport Inn etc.

2. SAMEN IN DE WIJK

Leidschendam-Voorburg is een mooie gemeente midden in de Randstad. Veel verkeer, veel bedrijvigheid en veel mensen. Goed voor de economie maar het zet ook de leefbaarheid in onze gemeente behoorlijk onder druk. De economische crisis is hier nog bijgekomen. De leefbaarheid in winkelgebieden staat onder druk. Winkels staan leeg, sociale onveiligheid neemt toe. De PvdA zal zich de komende vier jaar inzetten voor de leefbaarheid in uw wijk en onze gemeente. Of het nu over verkeersveiligheid, groen of over sociale veiligheid gaat, u kunt alleen maar prettig wonen in een gemeente waarin u zich ook prettig voelt.

Veilige en leefbare buurten

Iedereen moet veilig kunnen wonen. Kinderen moeten veilig buiten kunnen spelen en niemand hoort 's avonds thuis te blijven uit angst voor overlast of criminaliteit. Daar is de afgelopen jaren al veel aandacht voor geweest. Via een preventieve aanpak, om overlast te voorkomen. En repressief, als er al sprake is van overlast. Voor de PvdA staat een preventieve aanpak voorop, maar een repressieve aanpak zal in een aantal gevallen nodig blijven.

Jongeren vragen al jaren om meer ontmoetingsplekken. De Jongerenorganisatie Disk zet zich hiervoor in, maar er is meer nodig. De vernieuwing van Leidsenhage zal leiden tot meer vertier in de avonduren. Bij de invulling daarvan moet ook aan jongeren worden gedacht. De PvdA zal dit in de besprekingen met de ontwikkelaar meegeven, en dit punt ook in de discussie in de Raad inbrengen.

Overlast en criminaliteit aanpakken

De PvdA beseft dat 'last' kan omslaan in 'overlast' en soms zelfs in 'criminaliteit'. Deze overlast moet onmiddellijk worden aangepakt. De gemeente doet er samen met de politie veel aan om de veiligheid en het veiligheidsgevoel van burgers te verbeteren. Criminaliteit moet worden tegengegaan. Inbraken in woningen en bedrijven, brandstichting en diefstal van auto's, fietsen en scooters zijn niet te tolereren. Mensen die overlast veroorzaken of intimiderend gedrag vertonen worden aangepakt door meer toezicht en optreden van politie en gemeentelijke opsporingsambtenaren.

Blij is de PvdA met het succes van het project Jeugd op het Rechte Pad (JORP), dat in 2011 is gestart en onlangs is verlengd. De PvdA zal zich inzetten voor dergelijke preventieve projecten. Ook de oprichting van een aantal Buurt Preventie Teams juicht de PvdA toe. Deze spelen een belangrijke rol in de preventie van woninginbraken. Nog steeds is het aantal inbraken in onze gemeente veel te hoog. Samen met de Buurt Preventie Teams moet de politie hier onverminderd op blijven inzetten! Maar tegelijkertijd moeten we ook inzetten op het inbraakveiliger maken van woningen. Voorlichting en inzet van woningcorporaties en andere vastgoedeigenaren zijn hierin belangrijk.

Meer en beter Openbaar Vervoer

Goed openbaar vervoer (OV) is niet alleen belangrijk voor het milieu, maar ook voor een goede bereikbaarheid van voorzieningen. De laatste jaren is onze bereikbaarheid per openbaar vervoer echter flink achteruit gegaan. Met het verdwijnen van tramlijn 10 en bus 47 en de lagere frequentie van andere lijnen wordt het onze burgers niet gemakkelijk gemaakt om binnen onze regio te reizen. De snelste route per OV van Stompwijk naar Leidsenhage loopt nu via Leiden of Zoetermeer! Het Station Voorburg is schitterend opgeknapt en kan zorgen voor een goede verbinding met de omliggende gemeenten. Maar dan mogen er wat de PvdA betreft best wat meer bussen daarvandaan gaan rijden, met een hogere frequentie. Bij het stadsgewest / de Metropoolregio zullen we blijven aandringen op het herstel van tramlijn 10.

Vooraf voor ouderen is goede toegankelijkheid van het openbaar vervoer belangrijk. Het openbaar vervoer is vaak de enige manier om aan sociale activiteiten mee te kunnen blijven doen. Dan moeten ze echter wel bij de halte kunnen komen en in de tram of bus kunnen instappen. Ook zonder de hulp van een aardige medereiziger. De RandstadRail-voertuigen maken het openbaar vervoer toegankelijk voor ouderen en mensen met een beperking. De tramlijnen 2, 6 en 19 moeten – net als de lijnen 3 en 4 – zo snel mogelijk helemaal van deze voertuigen worden voorzien. Dat zal de inzet van de PvdA zijn.

Een uniform parkeerregime

Door de vooroorlogse structuur kennen veel wijken in onze gemeente een parkeerprobleem. In sommige wijken is dit probleem zeer groot. De ruimte ontbreekt om overal nieuwe parkeerplaatsen te creëren, nog los van de vraag of je dat zou moeten willen. Tot nu toe wordt in onze gemeente gewerkt met blauwe zones. Maar hiermee los je het echte parkeerprobleem – te weinig ruimte – niet op. Er treedt hooguit verschuiving op. Er is altijd wel iemand die voor parkeren betaalt: de automobilist, de winkeliersvereniging of de gemeenschap. De PvdA is voorstander van één uniform parkeerregime voor onze hele gemeente, dat geldt voor alle openbare ruimtes en voor alle winkelcentra en woonwijken met een grote parkeerdruk en -overlast. Betaald parkeren is in onze ogen de beste oplossing. Blauwe zones kunnen een alternatief zijn, mits er goede handhaving plaatsvindt. Voor bezoekerskaarten of voor een tweede auto moet extra worden betaald.

Al verschillende keren is erover gesproken: het parkeren door ondernemers en hun personeel. Maar de PvdA wil nu echt afspraken maken met de ondernemers over de parkeerplaatsen voor hun personeel. Ondernemers met een parkeergarage in de nabijheid moeten hun personeel in de parkeergarage laten parkeren. Zodat de parkeerplaatsen in de straat voor de bewoners en bezoekers beschikbaar blijven. Dat geldt bijvoorbeeld voor de winkelgebieden Julianabaan in Voorburg en Leidschendam-centrum (Damlaan e.o.). De PvdA zal hiertoe zo nodig met een initiatief komen.

Veilig(er) op straat, vooral voor kinderen en ouderen

Kinderen moeten veilig buiten kunnen spelen, en niet het gevaar lopen om onder een auto te komen. Het Verkeers- en Vervoersplan wordt op dit moment herzien, maar de PvdA vindt dat hierin te weinig aandacht wordt besteed aan veiligheid voor kinderen en ouderen. Rondom scholen moeten Kiss&Ride zones komen, en goede oversteekplaatsen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat het aantal verkeersongevallen met fietsers sterk toeneemt, vooral met kinderen. Het verkeersexamen op de basisscholen moet daarom wat de PvdA betreft weer ingevoerd worden, in samenwerking met de politie Haaglanden. Speciale aandacht vraagt de PvdA voor het veilig oversteken van ouderen met rollators en scootmobielen. Veel oversteeklichten zijn niet afgestemd op het tempo van oudere mensen. Soms zijn andere oversteeklocaties nodig om ouderen veilig te laten oversteken.

De PvdA vindt de veiligheid en de kwaliteit van de fietspaden in onze gemeente onvoldoende. Veel fietspaden kennen kuilen en hobbels, onveilige oversteekpaden en te lange wachttijden bij verkeerslichten. De PvdA eist veilige en goed onderhouden fietsroutes en oversteekpaden. Om dit te bereiken moet er een fietsroutekaart komen, met daarop de veiligste routes van en naar scholen en andere drukbezochte locaties. Daarnaast bepleit de PvdA een fiets-knelpuntenplan, waarmee de lokale knelpunten voor fietsers worden aangepakt. Zoals paaltjes op de weg, gevaarlijke oversteekplaatsen en kruisingen, en slecht op fietsers afgestelde verkeerslichten. In woonwijken hoort de maximum snelheid 30 km. per uur te zijn. Het gaat immers om drukke wijken met veel auto's in de wijk, en spelende kinderen op straat. Toch wordt hiervoor vaak niet gekozen, omdat de infrastructuur zich niet zou lenen om deze 30 km ook te handhaven. Echter, met inzet van de buurt zelf en met het verleiden van de automobilist tot het juiste gedrag kan het wél. De PvdA vindt dat meer straten in onze gemeente 30 km-zones moeten worden, om de veiligheid van met name jonge en oudere inwoners te vergroten.

Stompwijk

Stompwijk is één van de drie kernen van Leidschendam-Voorburg, en voor de PvdA een belangrijk stukje invulling van het Groene Hart. Het realiseren van het Kulturhus en de nieuwbouw voor de Maertens van der Velde-school is belangrijk voor de leefbaarheid van Stompwijk. Ook moet het bestemmingsplan voor de kern Stompwijk voortvarend worden opgepakt en afgerond.

Er moeten woningen worden gebouwd in Stompwijk om de leefbaarheid en het draagvlak voor de voorzieningen in stand te houden. Daarnaast moet de Stompwijkse weg nu eindelijk aangepakt worden. Wat de PvdA betreft blijft het eenrichtingsverkeer voor zwaar verkeer in stand om de weg in goede staat te kunnen houden. De Dr. Van Noortstraat moet voetgangers- en fietsvriendelijk worden ingericht.

Spelen in je eigen buurt

Bewegen is belangrijk, voor zowel jong als oud. Kinderen zitten steeds vaker achter de computer of televisie. De PvdA wil buiten spelen aantrekkelijker maken. De afgelopen periode is een aantal kinderspeelplaatsen opgeknapt en uitgebreid. De PvdA is daar blij mee, en heeft zich hiervoor ook ingespannen. Nog te vaak lijken bezwaren in de wijk te zorgen voor inperking van het aantal toestellen. De speeltuin in de IJsvogellaan is soberder uitgevoerd dan de bedoeling was, vanwege vrees bij ouderen dat de kinderen teveel lawaai zouden maken. De PvdA vreest dat er vooral onvoldoende speelgelegenheden voor oudere kinderen zullen zijn, en wil zich inzetten voor het realiseren van meer kunstgras veldjes in de wijken, bijvoorbeeld in, Bovenveen, Voorburg Noord en de wijk Duivenvoorde. Ook bestaande schoolpleinen kunnen beter benut worden als speelgelegenheid na schooltijd.

Bewegen is ook belangrijk voor volwassenen. Door het anders inrichten van parken, door hierin meer fitness mogelijkheden aan te brengen en door veilige fiets- en wandelpaden stimuleer je mensen buiten te gaan bewegen. Hiervoor komt landelijk geld beschikbaar, dat de PvdA wil inzetten in drukke wijken, voor veilige routes waar jonge én oudere verkeersdeelnemers gebruik van maken.

Rotterdamsebaan

Over het project de Rotterdamse Baan (verbinding tussen A13/Ypenburg en Den Haag Centrum) heeft formele besluitvorming plaatsgevonden. De PvdA kan zich in de aanleg van de Rotterdamse Baan vinden, mits tegemoet gekomen wordt aan onze zorgen over de te verwachten verkeerseffecten voor Voorburg West. De eerste berekeningen zijn niet erg positief. De PvdA wil dat er zodanige maatregelen komen dat met de aanleg van de Rotterdamsebaan het sluipverkeer in Voorburg West wordt beperkt. Zodra de Rotterdamse Baan een feit is, moet Voorburg-west verkeersluw worden gemaakt. Aan de hand van monitoring moet kunnen worden gevolgd wat de daadwerkelijke effecten zullen zijn.

Duurzaamheid

In het kabinet zijn afspraken gemaakt over meer duurzame energie. De PvdA vindt dat al jaren belangrijk. En we vinden ook dat onze gemeente hierin veel meer een voorbeeldfunctie kan vervullen. Alle gemeentelijke gebouwen moeten gebruikmaken van duurzame energie, bijvoorbeeld zonne-energie. Ondernemers moeten worden gestimuleerd om duurzame energie te gaan gebruiken, bijv. door samenwerking met energieleveranciers. Lokale energieopwekking door warmtepompinstallaties, zonnecollectoren en windmolens heeft de toekomst, ook voor onze gemeente.

De gemeentelijke subsidies moeten hierop worden aangepast, nu is de subsidie op zonne-energie al in april uitgeput. Waar mogelijk moet meer gebruik worden gemaakt van de landelijke subsidies, die ook uitgebreid gaan worden. Daarnaast wil de PvdA bewoners stimuleren om meer gebruik te maken van duurzame energie. Onder meer door gebruik te maken van de subsidiemogelijkheden die voortvloeien uit het Energieakkoord. Als regiegemeente moeten wij, met inzet van deze middelen, de bewustwording bij de burgers stimuleren en hen attenderen op subsidiemogelijkheden vanuit het EnergieAkkoord.

Ten slotte wil de PvdA overleg in overleg met de woningcorporaties kijken op welke wijze de sociale woningbouw duurzamer kan worden gemaakt, conform de afspraken uit het EnergieAkkoord.

Water

Droge voeten, schoon water is een belangrijke leus van de waterschappen. Water is een prettig maar ook een zeer noodzakelijk onderdeel van onze gemeente. Door klimaatverandering en door de intensievere bebouwing worden er hogere eisen gesteld aan ons waterbeheer. De gemeente kan zelf een bijdrage leveren door goede samenwerking op het gebied van afvalwaterbeheer, duurzaam onderhoud van de dijken en het inzetten van duurzame energieopwekking bij afvalwaterzuivering. De PvdA wil in het kader van het Bestuursakkoord Water invulling geven aan deze samenwerking met de beide waterschappen in onze gemeente en zorgen voor kostenbeheersing voor burgers en bedrijven. Interessant is het concept van Waterpleinen, zoals deze nu in Rotterdam worden gerealiseerd. Dit zijn buurtpleinen die bij regen dienen als waterberging.

Samen werken aan een schoner milieu

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in schonere lucht en een beter klimaat. Met financiële steun vanuit het Rijk is een groot aantal maatregelen genomen of zit nu in de pijplijn. Maar er moet meer gebeuren, ook in tijden van economische recessie. Zo wil de PvdA het afvalbeleid opnieuw bekijken. Kan een andere manier van inzamelen leiden tot afvalbesparing? Kunnen we meer kunststofafval inzamelen, wat ook economisch lonend is? Ook in samenwerking met de winkeliers kan veel bereikt worden. Veel winkels hebben al afgesloten koelvitruines en gebruiken led-verlichting. Maar ook op het gebied van distributie (stille vrachtwagens) en duurzame productkeuzes kan nog milieuwinst worden geboekt.

De inzet van de PvdA op 'Samen in de Wijk':

- Extra inzet op preventie van overlast en criminaliteit: buurtpreventieteams goed faciliteren en meer mogelijkheden voor jongeren om samen overlast te voorkomen.
- Bbetere bereikbaarheid per openbaar vervoer: inzet op hogere frequentie van tram- en buslijnen en betere toegankelijkheid van de voertuigen voor ouderen en mensen met beperkingen.
- De Rotterdamsebaan mag niet leiden tot meer sluipverkeer door Voorburg-west: bij aanleg al maatregelen hiervoor inplannen.
- Het opheffen van knelpunten voor fietsers, door het beter afstellen van verkeerslichten, goede doorlopende fietspaden en veilige fietsroutes.
- Actualisatie van het Verkeers- en Vervoersplan: meer aandacht voor veiligheid, vooral in en rond scholen en drukke wijken en meer aandacht voor jonge én oudere verkeersdeelnemers.
- Een uniform parkeerregime Leidschendam-Voorburg: het parkeerbeleid in alle wijken en winkelgebieden gelijktrekken, meer gebruik maken van bestaande parkeergarages, ook door winkelpersoneel.
- Meer mogelijkheden creëren voor duurzame energie, met voorbeeldfunctie voor de gemeente.

- Stimuleren van gescheiden afvalinzameling: ook kunststof kan huis-aan-huis worden ingezameld.
- In de gemeentelijke panden wordt in de periode 2010-2013 een energiebesparing van gemiddeld 10% gerealiseerd; samen met de winkeliers wordt dit ook in winkelcentra opgepakt.
- Meer straten in onze gemeente moeten 30 km straten worden, om de veiligheid van met name jonge en oudere inwoners te vergroten; Bij herinrichting moet gekeken worden welke straten naar een 30 km-regime kunnen.

3. WONEN EN WERKEN

De PvdA maakt zich hard voor betaalbare woningen voor alle inwoners, dus ook voor starters, minima en ouderen. Dat is lastig in een tijd waarin de koopmarkt op slot zit en verschuift naar een huurmarkt. Er moeten immers voldoende (sociale) huurwoningen beschikbaar zijn. De Waar nog nieuwbouw plaatsvindt, wil de PvdA sturen op voldoende sociale woningbouw. Door nieuwe landelijke wetgeving krijgt de gemeente meer invloed op woningbouwcorporaties. De PvdA streeft ernaar om samen met de corporaties voldoende sociale huurwoningen te realiseren, afhankelijk van de locatie en de vraag vanuit de markt. Ook in tijden van crisis moeten projecten die voor onze gemeente van belang zijn, voortgang kunnen hebben. Inwoners worden in een zo vroeg mogelijk stadium bij de besluitvorming betrokken.

Werk

Werk is van groot belang om erbij te horen. Onze gemeente kent gelukkig een relatief lage werkloosheid, maar door de economische crisis neemt het aantal werkzoekenden en met name de jeugdwerkloosheid fors toe. Onze eerste inzet is erop gericht deze jongeren weer terug naar school te krijgen of een opleiding te laten volgen. Een diploma vergroot hun kansen op de arbeidsmarkt! Goede begeleiding van werkzoekenden en inzet op snelle terugkeer naar arbeid staan daarom nu voorop. Met het intergemeentelijke Werkplein Corbulo boekt onze gemeente veel succes. Toch kunnen we meer. Door de huidige crisis komen mensen soms onverwacht op straat te staan. Juist deze mensen moeten zo snel mogelijk weer aan werk worden geholpen om langdurige werkloosheid te voorkomen. De PvdA wil afspraken maken met de werkgevers in onze arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal, over re-integratie, stage- en opleidingsmogelijkheden en over werk-naar werk begeleiding. We hebben in onze gemeente een aantal grotere werkgevers zoals de Fugro, het MKB, de zorgaanbieders, de gemeente, en de schoolbesturen. Samen met hen willen we de problematiek van de (jeugd)werkloosheid aanpakken.

Zowel de komende vernieuwing van winkelcentrum Leidsenhage als de vernieuwing van de eigen ambtelijke organisatie ziet de PvdA-fractie als een belangrijke pilot om onze doelstellingen op het gebied stageplaatsen, terugdringen jeugdwerkloosheid vorm te geven. Met Unibail Rodamco – de eigenaar van het vastgoed – moet gekeken worden naar extra mogelijkheden, bijvoorbeeld via ‘Social Return on Investment’.

Sociale woningbouw

De doelstelling blijft onverkort om voldoende sociale woningbouw in onze gemeente te realiseren. De woningbouw en met name de sociale woningbouw verkeert in een diepe crisis. Vanwege rijksbeleid wordt het voor corporaties steeds moeilijker om te investeren. Ook zijn er ontwikkelingen op het gebied van aansturing van corporaties door gemeenten. Met de uitkomsten van deze discussie wil de PvdA met de corporaties in debat om tot zo'n verantwoorde woningbouw te komen.

Lag in het verleden de aandacht op de koopmarkt, tegenwoordig willen steeds meer mensen huren. Om deze vraag goed te kunnen faciliteren is ook hier een goede samenwerking met de corporaties noodzakelijk. In de nieuwe prestatieafspraken met de corporaties moet naast de nieuwbouw ook voldoende aandacht zijn voor het renoveren en verduurzamen van de bestaande voorraad. De eis van 80% terugbouw van sociale woningbouw heeft zich de afgelopen periode bewezen. Hoewel we nu in een andere markt zitten, wil de PvdA zich ervoor inzetten een terugbouw-eis op te nemen in de prestatieafspraken met de woningcorporaties. Waar het gaat om nieuwbouw zal de prioriteit van de PvdA de komende periode liggen bij het bouwen van woningen voor de lage- en middeninkomens. Dit zien wij als voorwaarde voor doorstroming in de woningmarkt en daardoor meer kansen voor ouderen en starters.

Om ons grotendeels groene buitengebied groen te houden en om het draagvlak voor voorzieningen te versterken moeten nieuwe woningen vooral binnenstedelijk worden gerealiseerd. Locaties hiervoor moeten tijdig worden aangewezen.

Onze gemeente is koploper waar het gaat om leegstand van grote kantoorgebouwen. Helaas hebben wij als niet-eigenaar weinig instrumenten om dit tegen te gaan. Met alle eigenaren van (structureel) leegstaande kantoren zal actief overleg worden gevoerd om te mogelijkheden van ombouw naar woningen verder te onderzoeken.

Belangrijk voor het realiseren van een goed zorgbeleid is de vrije beleidsruimte voor woningbouwcorporaties en gemeente. Dat biedt de mogelijkheid om een aantal woningen specifiek toe te wijzen, bijvoorbeeld vanwege het ouderenbeleid (partner in aanleunwoning) of vanwege de sociale cohesie in de wijk. De PvdA zal zich inzetten voor het behoud van een vrije beleidsruimte van zo'n 10%. Waar dat juridisch mogelijk is wil de PvdA grondpolitiek actiever inzetten als instrument om de woningmarkt van het slot te krijgen, bijvoorbeeld door een differentiatie van grondprijzen. Voor de sociale woningbouw blijft de PvdA voorstander van 'sociale' grondprijzen, vanzelfsprekend binnen de bestaande juridische kaders.

Een werkende stad

De PvdA verwacht van de gemeente dat zij oog heeft voor het lokale bedrijfsleven. Die zorgt immers voor werkgelegenheid en voor binding met de wijk. Omgekeerd verwachten wij van onze lokale bedrijven ook maatschappelijk ondernemerschap. Door gezamenlijk op te treden kunnen we zowel de levensvatbaarheid van de ondernemingen als van de omgeving vergroten. Het onlangs door de Gemeenteraad goedgekeurde instrument van het Ondernemersfonds kan hier een bijdrage leveren.

De economische levensvatbaarheid van onze winkelcentra zoals Leidsenhage, KJ Plein, Damcentrum en Voorburg-Centrum moet blijven gewaarborgd. Door de eigenaar wordt in Leidsenhage een forse impuls gegeven om het winkelcentrum gereed te maken voor het volgende decennium. Ook van de kant van de gemeente zal inzet gevraagd worden. De PvdA hecht veel belang aan deze revitalisatie. Inmiddels is ook voor het Damcentrum en het Oude Centrum in Voorburg een centrummanager actief om de winkelcentra actief te promoten en op de kaart te zetten. Naast het ondernemingsfonds wil de PvdA deze gebiedsmanager ook de komende periode blijven inzetten.

Met de nieuwe winkeltijdenwet gaan de gemeenten zelf over de winkelsluiting op zondag. Onze gemeente kent u nog een winkelsluiting op 40 zondagen. De PvdA wil in overleg met de ondernemers om tot goede afspraken over openstelling op alle zondagen te komen. De verdere invulling hiervan is de eigen verantwoordelijkheid van de ondernemer.

Het midden- en kleinbedrijf zorgt in onze gemeente voor meer dan 20.000 arbeidsplaatsen. Ondernemers spelen een belangrijke rol als het gaat om de leefbaarheid in de wijk, om de aansluiting onderwijs-werk en om de economische vitaliteit van onze gemeente. Ook op milieugebied hebben ondernemers een belangrijke rol. De slag naar duurzaamheid moet nu worden gemaakt. De PvdA wil dit samen met de ondernemers oppakken en wil de komende Raadsperiode tot afspraken komen om het aantal stageplekken en (gesubsidieerde) werkervaringsplaatsen aanzienlijk te vergroten. Dit heeft mede tot doel de groeiende jeugdwerkloosheid in onze gemeente aan te pakken. De PvdA heeft hiervoor de Raad een 10-punten Plan van Aanpak Jeugdwerkloosheid aangeboden.

Naast het reguliere werkaanbod kent onze gemeente vele mogelijkheden om als vrijwilliger aan de slag te gaan. Vrijwilligers zijn belangrijk voor onze samenleving, denk maar aan de hulpverlening, de inzet van vrijwilligers in sportverenigingen, onderwijs en zorginstellingen. Het Vrijwilligerspunt

voorziet in een grote behoefte, de PvdA wil het Vrijwilligerspunt meer mogelijkheden bieden om vrijwilligers te werven.

De economische crisis betekent ook het aanhalen van de broekriem. Dit betekent voor de PvdA echter niet automatisch dat ook alle grote bouwprojecten moeten worden stopgezet of bevroren. Investeren in crisistijd is vaak een goed middel om juist stabiel en vitaal uit de crisis te komen. De PvdA is bereid te investeren in de bouw van maatschappelijke voorzieningen, wanneer en waar dat mogelijk is, vooral wanneer deze voorzieningen noodzakelijk zijn voor de sociale structuur van onze gemeente.

Het bedrijfsleven is van groot belang voor de gemeente Leidschendam-Voorburg en haar inwoners. Bedrijven scheppen werk en zorgen voor een leefbare gemeente. Daarnaast nemen zij vaak deel aan maatschappelijke activiteiten. De PvdA hecht daarom aan een goed ondernemersklimaat in Leidschendam-Voorburg. Juist in tijden van economische crisis moet de inzet erop gericht zijn de ondernemers in onze gemeente te behouden en ruimte te bieden.

Belangrijke projecten waarop we inzetten zijn daarom de revitalisatie van Leidsenhage, de levensvatbaarheid van de winkelcentra en het stimuleren van een goed detailhandelsklimaat. Bijvoorbeeld door een generieke verlaging van de precariobelasting, een startersvrijstelling van de OZB en instandhouden van een centrummanager voor winkelcentra die dat nodig hebben.

De inzet van de PvdA op 'Wonen en Werken':

- De veranderende woonmarkt vraagt een andere manier van samenwerking tussen gemeente en woningbouwcorporaties. Daar waar nieuwbouw plaatsvindt, ligt voor de PvdA de prioriteit bij het bouwen van betaalbare woningen voor de lage en middeninkomens. Hierdoor kan op lokaal niveau de woningmarkt – inclusief de doorstroming - weer enigszins op gang komen.
- Om de leegstand van de bestaande kantorenvoorraad te verminderen zal actief met de eigenaren in overleg worden gegaan. Transitie naar woningbouw heeft de voorkeur. Met het rijksvastgoedontwikkelbedrijf – het RVOB – zullen afspraken worden gemaakt hoe met het CBS-gebouw wordt omgegaan.
- De PvdA ziet woningcorporaties als Vidomes en Wooninvest als partners. De PvdA steunt het Lokaal Maatwerk, gericht op betere doorstroming en minder scheef wonen. Afspraken over verdeling van het woningaanbod moeten worden vertaald naar transparante prestatieafspraken.
- Nieuwe woningen moeten zoveel mogelijk binnenstedelijk worden gerealiseerd. Hiertoe wordt de Wet Ruimtelijke Ordening en de Wet Voorkeursrecht Gemeenten gebruikt. Ook het instrument grondpolitiek zal, waar (juridisch) mogelijk en wenselijk, actief worden ingezet. Bij binnenstedelijk bouwen moeten voldoende voorzieningen in de wijk zijn / worden gerealiseerd.
- De PvdA wil burgers actiever betrekken bij de besluitvorming over grote projecten. Het gaat dan om vroegtijdige communicatie en participatie en flexibiliteit in de plannen om aanpassingen nog mogelijk te maken.
- De PvdA zet in op vermindering met jaarlijks 5% (streefcijfer) van het aantal mensen dat zonder werk zit of niet deelneemt aan de traject van maatschappelijke participatie.
- Intensieve samenwerking tussen gemeente en UWV werkbedrijf om binnen 12 maanden 60-90% van de nieuwe werkzoekenden aan een nieuwe baan te helpen (streefcijfer).
- Jongeren van 16 tot 27 jaar zonder arbeidsmarktkwalificatie worden uiterlijk binnen drie maanden aan werk geholpen of doen dan mee in een scholings- of opleidingstraject. Zie hiervoor het door de PvdA-fractie gepresenteerde 10-puntenplan.

- Door samenwerking tussen bedrijfsleven - gemeente worden minimaal 25 nieuwe stage- of leerervaringsplaatsen gecreëerd.
- Tenminste 4% van gemeentelijke arbeidsplaatsen is beschikbaar voor mensen met een arbeidshandicap.
- Bij gemeentelijke aanbestedingen en inkopen wordt – voor zover mogelijk – lokale of regionale aanbieders de kans geboden om mee te dingen.
- Ondernemers vormen een belangrijk element in de leefbaarheid van wijken. In onderlinge afstemming met de buurt wordt ingezet op de levensvatbaarheid van de ondernemers. Waar mogelijk wordt ondernemers meer flexibiliteit geboden om tot nieuwe initiatieven te komen. Ook in de vergunningverlening wordt gestreefd naar meer flexibiliteit en maatwerk. Ook hiervoor staan initiatieven in ons 10-punten Plan van Aanpak Jeugdwerkloosheid.
- Ook herstructurering van bestaande bedrijventerreinen en de aanpak van leegstaande kantoren draagt bij aan een leefbare gemeente. Waar mogelijk moeten leegstaande kantoren worden benut voor woonruimte. Bedrijventerreinen moeten gedifferentieerder worden ingevuld, in aansluiting op de nieuwe Provinciale Structuurvisie.
- Ondernemers zijn belangrijk om onze wijken leefbaar te houden. Daarom wil de PvdA ondernemers faciliteren en onnodige belemmeringen wegnemen. In overleg met ondernemers komt er een Detailhandelsnota waarin gekeken wordt naar verlaging van de precariobelasting, een startersvrijstelling van de OZB en het instellen van een ondernemersfonds. Ook de inzet van een centrummanager voor winkelcentra waar dat nodig is levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid van de buurt.
- De PvdA is vorstander van het revitalisatieplan voor Leidsenhage. Naast het faciliteren van deze plannen hecht de PvdA ook aan het goed betrekken van omwonenden.

4. ONDERWIJS, SPORT EN CULTUUR

Onderwijs geeft perspectief. Zonder onderwijs heeft onze jeugd geen toekomst. Alle inzet is erop gericht dat jongeren met een goede startkwalificatie van school komen. Om de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren moet het Jongeren Loopbaan Centrum (Werkplein Corbulo) nauwe contacten onderhouden met de scholen om leerlingen een goede startpositie te geven op de arbeidsmarkt. Door betere samenwerking tussen gemeente, ondernemers en scholen ('Samenwerking Onderwijs en Bedrijfsleven') kunnen meer stageplaatsen worden gecreëerd. Hiertoe wil de PvdA actief met werkgevers praten over mogelijkheden voor stageplaatsen. Zonder stageplaats kunnen veel jongeren hun opleiding niet afronden; dat is niet acceptabel.

Het onderwijs is volop in ontwikkeling. Juist voor het realiseren van goede startkwalificaties is van belang dat scholen goed samenwerken met zorginstanties, kinderopvang, en de buurt. Er moeten doorlopende pedagogische leerwegen komen. Ook de afstemming tussen onderwijs en zorg is van groot belang. Goede zorgcoördinatie (door de zorg-adviesteams) voorkomt schooluitval. Aanpak van obesitas heeft geen zin als je niet de scholen, de GGD en het Centrum voor Jeugd en Gezin betreft. Daarnaast moeten scholen een goede afspiegeling vormen van de wijk waarin zij staan. Juist daarvoor is het van belang dat ouders participeren op de school van hun kind. De PvdA wil ouder-initiatieven ondersteunen die zich hiervoor inzetten.

Scholen

Een aantal schoolgebouwen in onze gemeente is in slechte staat en moet worden vervangen. Hierdoor hebben kinderen soms les in slechte lokalen, qua onderhoud, qua hygiëne en qua milieu (binnenklimaat). De PvdA vindt dat de economische crisis geen reden mag zijn nieuwbouw van scholen te vertragen of onnodig te versoberen. Scholen hebben ook een functie in de wijk en worden steeds vaker multifunctioneel ingezet, bijvoorbeeld in de vorm van integrale Kind Centra. Goede huisvesting moet dit stimuleren. De komende periode vindt de uitvoering van het Integraal HuisvestingsPlan plaats. Prioriteit ligt bij de Casimir-, de Groen van Prinsterschool, de Dijsselbloem en de Trampoline.

Voor de PvdA is van belang dat er in de scholen voldoende capaciteit is aan gymzalen, zodat de kinderen tenminste 2 uur per week kunnen gymmen. Uit onze berekeningen blijkt niet dat dit het geval is. Scholen die vervangen of verbouwd worden, krijgen nu vaak geen gymzaal meer. De PvdA maakt zich hierover grote zorgen en wil in de komende periode inzetten voor uitbreiding en toegankelijkheid van de huidige gymcapaciteit nabij de scholen.

Voor- en naschoolse opvang

Scholen moeten een goede aansluiting hebben op voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Deze zogeheten VVE-trajecten moeten voor alle kinderen met taalachterstand beschikbaar zijn. De bezuinigingen op de Peuterspeelzalen mogen er niet toe leiden dat kinderen al met een achterstand op de basisschool starten. NSO speelt een belangrijke rol in de ketenaanpak om tot goed basisonderwijs te komen. In het NSO moet de komende jaren een verdere kwaliteitsslag worden gemaakt op het gebied van professionaliteit en pedagogische visie.

De afstemming met buitenschoolse activiteiten als sport en cultuur gaat steeds beter, mede dankzij de combinatiefunctionarissen. Deze sportleerkrachten leveren in afstemming met school en NSO een veelzijdig aanbod van sport. Om tot goede integratie van de hele schoolketen te komen, werken scholen en kinderopvangcentra samen om tot integrale KindCentra te komen. De PvdA steunt het streven van de sector om hier meer ervaring mee op te doen, o.a. bij basisschool De Trampoline.

Sport doe je samen

De PvdA ziet sport als een bouwsteen in het fundament van een vitale samenleving. We kiezen daarbij voor de breedtesport: sport voor iedereen, op elk niveau. Het gaat om het meedoen, maar ook om elementen als gezondheid en integratie. De afgelopen periode zijn er onder leiding van de PvdA-wethouder belangrijke successen geboekt. We zijn trots op het besluit om een Turnhal te realiseren bij de renovatie van De Dijsselbloem. De drie gymverenigingen hebben samen meer dan duizend leden, en een Turnhal is al jaren een grote wens. Ook zijn de sportparken opgeknapt en zijn beide zwembaden De Fluit (nieuwbouw) en Forum Kwadraat behouden.

Jongeren op gezond gewicht

Overgewicht is een van de meest ernstige bedreigingen van de volksgezondheid op dit moment. Eén op de zeven kinderen heeft overgewicht. Oók in onze gemeente. Dit heeft niet alleen gevolgen voor het kind zelf, maar ook voor onze maatschappij. De PvdA vindt dat kinderen zoveel mogelijk moeten bewegen. Op school, maar ook daarbuiten. Met de Ooievaarspas kunnen sportclubs alle kinderen de kans bieden mee te sporten. Scholen willen de 3 uren sport per week die het kabinet voorstelt, zo snel mogelijk invoeren. De lessen moeten worden gegeven door gediplomeerde vakleerkrachten. De PvdA wil het JOGG-concept (Jongeren op Gezond Gewicht) ook in onze gemeente invoeren, in samenwerking met de scholen. Met inzet van coaches en goede informatie en door samenwerking met scholen kan overgewicht bij kinderen worden teruggedrongen dan wel voorkomen.

Cultuur dichtbij

Kunst en cultuur spelen een belangrijke rol in onze samenleving en dragen bij aan de participatie van onze inwoners, jong en oud. De afgelopen periode heeft de Partij van de Arbeid zich ingezet om de rol van kunst en cultuur in onze gemeente te versterken. Inzet was er op de vernieuwing van de musea en op voldoende aanbod van muziek, dans, theater en beeldende vorming. De PvdA is blij met de goede samenwerking tussen de theaters Ludens en Veur, en de musea Hofwijck en het Stedsmuseum, en zal initiatieven om hier invulling aan te geven, stimuleren. Ook het verenigingsleven draagt bij aan de cultuur van onze gemeente. De PvdA steunt het Cultuurmenu voor de basisscholen in onze gemeente. Zo maken kinderen op een leuke manier kennis met cultuur.

De openbare bibliotheek Aan de Vliet neemt in onze regio een belangrijke maatschappelijke en culturele positie in. Wat de PvdA betreft moet de bibliotheek deze positie behouden, met locaties in Rijswijk, Voorburg, Leidschendam en Stompwijk. Belangrijk is om de bibliotheek in al haar facetten aantrekkelijk te houden. De inrichting van de locatie Voorburg is toe aan een moderniseringsslag. De PvdA zet in op verdergaande digitalisering en op de intensivering van de samenwerking tussen de bibliotheek en de (basis)scholen. De bibliotheek is en blijft een belangrijke partner voor de gemeente.

De inzet van de PvdA op 'Onderwijs, Sport en Cultuur':

- Inzet van de PvdA is dat kinderen en jongeren kwalitatief goed onderwijs genieten en met een startkwalificatie van school komen, om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.
- goede onderwijshuisvesting: een aantal schoolgebouwen verkeert in slechte staat en moet worden gerenoveerd of vernieuwd. Hiervoor moeten budgetten en locaties beschikbaar zijn. Schoolgebouwen moeten duurzaam, gezond (binnenklimaat) en veilig zijn.
- Er moeten voldoende gymzalen beschikbaar zijn inclusief vakleerkrachten om kwalitatief goed bewegingsonderwijs te kunnen geven. Dit speelt ook in rol in het kader van gezondheid.
- In de komende raadsperiode wordt de Turnhal gerealiseerd en in gebruik genomen.

- Vroeg- en voorschoolse educatie: alle kinderen met taalachterstand moeten mee kunnen doen, de PvdA streeft naar een VVE-bereik van 90% leerlingen met een taalachterstand.
- Kinderopvang en naschoolse opvang spelen een belangrijke rol als het gaat om goed onderwijs. De PvdA zet zich ervoor in om samen met kinderopvangorganisaties en schoolbesturen de mogelijkheden voor opvang te vergroten en te verbeteren.
- Ondernemers, gemeente en organisaties maken afspraken over aantallen stages, in structureel overleg tussen ondernemers en onderwijsinstellingen. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en biedt elk jaar tenminste 25 leerlingen een stageplaats.
- Bewegen en sporten moet worden gestimuleerd via de sportverenigingen, de scholen, maar ook via de ouderenzorg, de WMO en de gezondheidszorg. Hiervoor kunnen waar mogelijk bestaande / leegkomende zorg- en wijklocaties worden gebruikt.
- Leidschendam-Voorburg kent twee musea (Hofwijck en het Stadsmuseum), elk met een eigen karakter en publiek. Deze zijn zowel van economisch als maatschappelijk groot belang. Vanwege de afbouw van subsidies gaan de beide musea in de komende periode intensiever samenwerken. De PvdA vindt dat de gemeente zich ook moet inzetten om dit proces te faciliteren.

5. **BURGER EN BESTUUR**

De burger moet vertrouwen hebben in zijn bestuur. Maar vertrouwen moet wel verdiend worden. Integriteit van het bestuur staat voor de PvdA voorop. Maar ook communicatie tussen burger en bestuur speelt een belangrijke rol als het gaat om het vertrouwen. Klachtenbehandeling moet serieus worden opgepakt, Onze inwoners worden gelukkig steeds mondiger. Laten we hun inzet waarderen door hen eerder bij planontwikkeling en besluitvorming te betrekken en meer ruimte en verantwoordelijkheid te geven voor de inrichting van hun eigen wijken en buurten. Daartoe wil de PvdA een pilot 'De Buurt Bestuurt' starten.

Transparant bestuur

Mondige burgers moeten de voortgang van de lokale besluitvorming kunnen volgen én beïnvloeden. Hun inbreng kan van positieve invloed zijn op de kwaliteit van besluitvorming. Van lokale bestuurders mag worden verwacht dat zij de burgers serieus nemen en in een vroegtijdig stadium bij de planontwikkeling en besluitvorming betrekken. Dat houdt meer in dan alleen een goede informatie-uitwisseling en communicatie, het betekent ook actieve bevordering van burgerparticipatie in belangrijke besluitvormingsprocessen. Dat geldt voor grote bouwprocessen in de eigen wijk, maar ook voor besluiten die iedereen aangaan en raken, zoals over een nieuw gemeentehuis, over nieuwe verkeersverbindingen, ruimtelijke plannen en visies.

Voor de behandeling van klachten kunnen burgers bij de Nationale Ombudsman terecht. De gemeente hoeft dus geen eigen ombudsman aan te stellen. Maar wel verwacht de PvdA dat signalen en klachten van burgers serieus worden behandeld. Ook voordat er sprake is formele procedures.

De PvdA heeft in de Begrotingsbehandeling in juni 2013 gepleit voor een pilot 'De Buurt Bestuurt'. Een motie hiertoe is raadsbreed aangenomen. In 'De Buurt Bestuurt' geven mensen uit de buurt die zich hiervoor willen inzetten, wat zij graag in hun wijk gerealiseerd zouden willen zien aan voorzieningen, en wat zij zelf kunnen/willen doen. Dat kan gaan over het onderhoud van groen in hun buurt, over inzet van de wijkagent, aanpak van overlast, veiligheid rond scholen. De PvdA verwacht dat dit burgers stimuleert hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en actief mee te denken en te doen. Het toewerken naar een 'Regiegemeente' betekent voor onze gemeente meer loslaten en meer vrijheid geven voor eigen invulling van de burger. In 2014 moet wat de PvdA betreft de eerste pilot van start kunnen gaan, zoals nu ook al in Den Haag, Rotterdam en Rijswijk gebeurt.

Regionale samenwerking

De komende decentralisaties vergen veel van onze gemeente. Soms te veel om als gemeente alleen te kunnen doen. Gemeenten moeten ambtelijk samenwerken om hieraan invulling te geven. Voor ons is Wassenaar-Voorschoten een logische partner, door onze samenwerking in het Werkplein Corbulo. De PvdA is voorstander van regionale samenwerking waar dit een meerwaarde voor onze burger oplevert. Door efficiencywinst, vergroting van kennis en kostenbesparingen. Verdergaande ambtelijke samenwerking met Wassenaar en Voorschoten is voor de PvdA bespreekbaar, maar de PvdA wil ook (blijven) kijken naar de andere gemeenten in de regio waarmee ook al samenwerking plaatsvindt, zoals met Rijswijk, Zoetermeer, Den Haag. Samenwerking is voor ons geen doel, maar een middel.

De afgelopen periode is gebleken dat regionale samenwerking meer vraagt dan alleen het oprichten van een Gemeenschappelijke Regeling. Financiële problemen bij Avalex en de GGD hebben dit laten zien. De komende periode zal de omzetting van stadsgewest Haaglanden naar een Metropoolregio Rotterdam Den Haag centraal staan.

Voor de PvdA is het van belang dat de democratische legitimiteit is geborgd. Wie besluit waarover? En wie kunnen we ter verantwoording roepen als zaken niét goed geregeld zijn? De PvdA wil meer directe betrokkenheid en sturing van de Gemeenteraad bij alle vormen van regionale samenwerking, en meer toezicht daarop in de vorm van een verplichte Rekenkamercommissie. De vorming van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag zullen wij positief-kritisch blijven volgen. Het gaat immers niet alleen om een goede verbinding tussen Rotterdam en Den Haag, maar ook over bereikbaarheid van de randgemeenten, sociale woningbouw en groengebieden tussen gemeenten. Onze gemeente heeft veel te bieden, maar wil dan ook mee kunnen praten en bepalen.

Een goed financieel beheer

De gemeente zal ook de komende periode de broekriem moeten blijven aanhalen. Naast de voortdurende economische crisis houden we ook rekening met extra financiële lasten als gevolg van de komende decentralisaties. Veel taken zullen overgaan naar de gemeenten, maar met een efficiency-korting. Terwijl deze taken de eerste periode veel extra inzet zullen vragen van de gemeente. De PvdA maakt zich hier zorgen over. Er moet immers wel een sociaal vangnet blijven, inclusief een financieel vangnet, voor diegenen die het nodig hebben.

Handhaving

Handhaving is een noodzakelijk sluitstuk om de effectiviteit van de wet- en regelgeving te waarborgen, en daarmee ook de geloofwaardigheid van het bestuur. De PvdA onderstreept het belang van naleving van landelijke en lokale wet- en regelgeving en zet zich daarvoor in. Daar moet tegenover staan dat vergunningverlening en handhaving zo efficiënt mogelijk georganiseerd en uitgevoerd moeten zijn. Het Horeca-loket is een positief voorbeeld hoe gemeente en horeca kunnen samenwerken.

De inzet van de PvdA op 'Burger en Bestuur':

- Eerdere betrokkenheid van burgers bij planontwikkeling en besluitvorming, zeker waar het hun eigen buurt raakt. 'De Buurt Bestuurt' is een veelbelovende pilot in gemeenten om ons heen. Ook in Leidschendam-Voorburg zal een proef van start gaan waarbij buurtbewoners meer zeggenschap krijgen over de inzet van de gemeente in hun wijk: 'De Buurt Bestuurt'.
- De PvdA stimuleert burgerinitiatieven en wil burgers ook betrekken bij de uitvoering hiervan.
- De gemeente moet serieus omgaan met signalen en klachten van burgers.
- De vorming van de Metropoolregio wordt positief-kritisch gevolgd. Inzet van de PvdA is gericht op een goede democratische structuur, voldoende zeggenschap voor onze gemeente en aandacht voor bereikbaarheid, economie, ruimte, wonen en groen.
- De PvdA wil meer betrokkenheid van en een betere controle op alle regionale samenwerkingsverbanden. Dat geldt zowel voor de bestaande Gemeenschappelijke Regelingen als Avalex en de GGD. Maar ook voor de vorming van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag.
- Een solide financieel beleid, waarbij we streven naar zoveel mogelijk gelijkblijvende lasten voor de burger. Lastenverhoging is onder voorwaarden bespreekbaar. Bij lastenverzwaring moeten de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
- Het gemeentelijk bestuur zet zich ervoor in elk jaar intern 2% efficiencywinst te realiseren.
- De PvdA zet zich in voor een goede, efficiënte uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van lokale regelgeving.